

Vastaus valtuutettu Riitta Karjalaisen ym. aloitteeseen liikuntalähikouluista

Kaupunginvaltuutettu Riitta Karjalainen ym. ovat tehneet 16.5.2022 aloitteen Turun kaupungin kaikkien yläkoulujen muuttamisesta liikuntalähikouluiksi. Aloitteen mukaan Turussa urheiluyläkouluja, liikuntapainotteisia kouluja tai liikuntalähikouluja on harvassa, ja ne jakautuvat alueellisesti epätasaisesti, ja katvealueita on niin pohjoisessa, itäisessä ja läntisessä Turussa kuin kantakaupungissa. Jokaiselle liikunnasta motivoituneelle nuorelle tulisi tarjota mahdollisuus liikuntaluokkaan omassa lähikoulussaan. Aloitteessa esitetään, että Turun kaupungin yläkoulut liitetään mukaan Urheiluakatemiaan liikuntalähikouluksi ja kehitetään myös liikuntapainotteisia yläkouluja pohjoisen, itäisen ja läntisen Turun asuinalueille.

Erikoisluokat: liikunta- ja urheiluluokat

Liikunta- ja urheiluluokkatoiminnan ensisijaisena tavoitteena on tukea kokonaisvaltaisesti nuoren kasvua liikunnan ja urheilun keinoin kohti liikunnallista ja terveellistä elämäntapaa. Tavoitteena on myös tukea nuorta urheilun ja koulun yhdistämisessä niin, että nuoren arki on mielekästä ja toimivaa.

Turkulaisissa yläkouluissa tapahtuva liikunta- ja urheilupainotustoiminta käynnistyi lähes 20 vuotta sitten ja on tällä hetkellä vetovoimaista toimintaa. Hakijoita Turun liikunta- ja urheiluluokille on vuosittain enemmän, mitä oppilaitokset kykenevät tällä hetkellä ottamaan sisään. Turussa tapahtuva liikunta- ja urheiluluokkatoiminta on valtakunnallisesti tunnistettu toimivaksi, ja sitä mallinnetaan myös Suomen Olympiakomitean toimesta.

Turun seudun liikunta- ja urheiluluokkatoiminnasta

Turun seudulla toimii yhteensä seitsemän urheiluyläkoulua ja liikuntapainotteista yläkoulua:

Luostarivuoren urheiluyläkoulu, Turku
Puropellon urheiluyläkoulu, Turku
Vasaramäen urheiluyläkoulu, Turku
S:t Olofsskolan liikuntapainotteinen yläkoulu, Turku
Vaisaaren urheiluyläkoulu, Raisio
Piispanlähteen liikuntapainotteinen yläkoulu, Kaarina
Suopellon liikuntapainotteinen yläkoulu, Naantali

Liikunta- ja urheiluluokkatoiminnasta kerättiin tietoa keväällä 2022 kahdella eri kyselyllä. Toinen kyselyistä lähetettiin Wilman kautta kaikille Turun yläkoululaisille paitsi liikunta- ja urheiluluokkalaisille (n=1216). Toinen kyselyistä oli kohdennettu Turun seudun liikunta- ja urheiluluokilla opiskeleville nuorille (n=468). Kyselyiden suunnittelusta ja tiedon kokoamisesta vastasi Turun Seudun Urheiluakatemia.

Yläkoululaisten kysely

Kyselyyn vastasi 480 poikaa, 684 tyttöä ja 52 muuksi sukupuolensa ilmoittanutta. Vastaajista 35 % oli 7-luokkalaisia, 36 % 8-luokkalaisia ja 29 % 9-luokkalaisia.

Vastaajista 83 % tiesi, että Turussa on liikunta- ja urheiluluokkia, joille kuka vain voi hakea.

Yhteensä 459 oppilasta vastasi tienneensä hakumahdollisuudesta ja olleensa kiinnostuneita hakemaan liikunta- tai urheiluluokalle. Tästä joukosta 49 % oli hakenut liikunta- tai urheiluluokalle. Loput 51 % eivät hakenneet. Hakematta jättämisen syyksi valittiin useimmin ”ystäväni eivät hakenneet urheilu- tai liikuntapainotteisille luokille”.

Liikunta- ja urheiluluokille hakeneiden oppilaiden syitä hakea luokille tiedusteltiin monivalintakysymysten avulla. Hakeneista oppilaista 81 % ilmaisi pitävänsä kilpailusta ja urheilusta. Vastaajista 63 % halusi harjoitella omaa lajiaan enemmän. 39 % ilmoitti myös kavereiden hakupäätöksen vaikuttaneen omaan hakupäätökseen. On hyvä huomata, että asuinalueen merkitys ei korostunut hakijoiden päätöksissä.

Liikunta- ja urheiluluokkien kysely

Kyselyyn vastasi yhteensä 468 liikunta- tai urheiluluokkien oppilasta kaikista Turun seudun seitsemästä urheilu- ja liikuntapainotteisesta yläkoulusta. Turun kaupungin liikunta- ja urheiluluokilta (Vasaramäki, Puropelto, Luostarivuori ja S:t Olofsskolan) vastauksia tuli yhteensä 286. Oppilaat olivat pääosin tyytyväisiä liikunta- ja urheiluluokkatoimintaan.

Nykyisen liikunta- ja urheiluluokkatoiminnan kehittäminen

Tulevaisuuden linjauksia liikunta- ja urheilupainotteisiin yläkouluihin tehdessä on tärkeää arvioida, miten laadukasta nykyinen toiminta on ja onko kehittämistä mahdollista tehdä niin, että nykyisen toiminnan tärkein tavoite; laadukas ja kokonaiskuormitukseltaan hallittavissa oleva hyvä arkirytmisi mahdollistuisi yhä useammalle.

Alueen nuorten urheilun ja liikunnan kehittämisen kannalta urheilu- ja liikuntaluokkatoiminnan laajentaminen nykyisellä painotuskoulumallilla olisi tehokkain tapa vastata toiminnan kysyntään ilman toiminnan laadun heikkenemistä. Liikunta- ja urheilupainotteisten koulujen lisääminen hallitusti kaupungin eri alueille vastaisi oppilaspaikkojen kysyntään ja tasapainottaisi samalla eri alueiden kehittymistä.

Uusia painotuskouluja on mahdollista ottaa mukaan nykyisen liikunta- ja urheiluyläkouluverkoston toimintaan. Porrastettu toiminnan kasvattaminen auttaisi Urheiluakatemiaa ja seuroja mukauttamaan toimintaansa kasvavien osallistujamäärien mukana laadusta tinkimättä. Lisäksi nykyisten koulujen liikunta- ja urheiluluokkien oppilasmäärien kasvattamista tulisi harkita.

Toiminnan kehittämisessä keskiössä ovat myös alueen seurat, jotka osallistuvat toimintaan tuottamalla valmennusta ja muita tukitoimintoja. Ilman seurojen tuomaa osaamisresurssia toimintaan, nykyistä painotuskoulumallia on vaikea toteuttaa ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Tästä syystä seurojen rooli tulevaisuutta suunnitellessa on merkittävä ja urheiluseurojen tulee olla osa toiminnan kehittämistä.

Valtakunnallisia kehityssuuntia

Liikunta- ja urheiluyläkoulutoimintaa kansallisesti koordinoivalla Suomen Olympiakomitealla on tulevaisuuden tavoitteena kehittää harrastamisen Suomen-mallia mm. lisäämällä liikettä koulupäivään ja sen välittömään yhteyteen lasten ja nuorten liikkumisen lisäämiseksi. Tavoitteena on lisäksi varmistaa toiminnan valtakunnallinen pysyvä rahoitus.

Lopuksi

1. Toiminnan kannalta koulupäivän liikunnallisuus syntyy koulussa tehtävistä arjen ratkaisuksista. Jokaisessa koulussa on mukana liikunnallisia elementtejä.

tejä, tällä hetkellä mm. liikkuva koulu -toimintatapa kansallisten opetus-suunnitelman kirjausten lisäksi.

2. Myös koulun lukujärjestystekniset asiat ovat keskeisessä asemassa liikunnan mahdollistamisessa. Lapsilla ja nuorilla tulee olla koulupäivän yhteyteen järjestetty aikaa, jossa on mahdollisuus liikkua vapaasti taikka ohjatusti.
3. Laadukas liikunnallinen koulupäivä voi toteutua myös ilman erityisiä liikunta/urheiluolosuhteita. Tämä edellyttää, kuten kaikki muukin toiminta, osaa-vaa ja asiasta innostunutta henkilökuntaa.
4. Nykyisessä vetovoimaisessa liikuntaluokkatoimintamallissa seurayhteistyö on merkittävässä roolissa tuottamassa toimintaa ja sisältöä nuorille. Ilman seurojen panostusta ja sitoutumista toimintaa nykymuodossa olisi mahdoton toteuttaa. Tämä kaikki on toki rajallista.

Turun peruskoulut ovat vakiintuneesti liikkuva koulu -hankkeessa, jossa tavoitteena on aktiivisempi ja viihtyisämpi koulupäivä. Jokainen koulu toteuttaa liikkuvampaa koulupäivää omalla tavallaan. Tärkeää ovat seuraavat: Oppilaiden osallisuus, oppiminen, toiminnallisuus, liikunta auttaa oppimaan, lisää liikettä - vähemmän istumista. Välituntileikit kaveriporukoissa mukavilla välineillä virkistävät kehoa ja mieltä. Liikuntavälinehankinnat sekä alakoulujen ja yläkoulujen ohjaajakoulutukset antavat kaikille kouluille tasavertaiset mahdollisuudet kehittää liikunnallista toimintakulttuuria.

Harrastamisen Turun malli on kehittämishanketoimintana parhaillaan käynnissä. Harrastamisen Turun mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle turkulaiselle peruskoulua käyvälle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Harrastamisen Turun malli on osa opetus- ja kulttuuriministeriön Harrastamisen Suomen mallia. Turussa käynnistyi syksyllä 2022 yhteensä yli 120 maksutonta harrastusryhmää. Harrastuslajit ovat valikoituneet lapsille ja nuorille tehtyjen kyselyjen perusteella.

Turun kaupungin peruskoulut valmistelevat parhaillaan erikoisluokkatoimintaa ja painotettua opetusta koskevaa selvitystä. Mukana tässä selvityksessä ovat myös liikuntaluokat.

Tommi Tuominen
palvelualuejohtaja